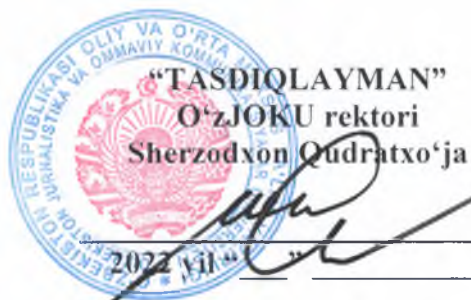

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

**O‘ZBEKISTON JURNALISTIKA VA OMMAVIY KOMMUNIKATSIYALAR
UNIVERSITETI**

**60320100 – JURNALISTIKA: FAOLIYAT TURLARI BO‘YICHA BAKALAVRIAT
TA‘LIM YO‘NALISHI BO‘YICHA IKKINCHI VA UNDAN KEYINGI OLIV TA‘LIM
OLISH UCHUN KIRISH IMTIHONLAR DASTURI VA BAHOLASH MEZONI**

Toshkent – 2022

Tuzuvchilar:

N. Muratova – O‘zJOKU ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektori, filologiya fanlari nomzodi, dotsent

A. Xasanov – O‘zJOKU o‘quv ishlari bo‘yicha prorektori, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

N.Toshpo‘latova – O‘zJOKU Media nazariyasi va amaliyoti kafedrasini mudiri, filologiya fanlari nomzodi, dotsent

A. Nurmatov – Bosma OAV va nashirlik ishi fakulteti dekani, filologiya fanlari nomzodi, dotsent

Taqrizchilar:

M.Mirsoatova – O‘zMU jurnalistika fakulteti dekani, filologiya fanlari nomzodi, dotsent

H. Ermatov – “Ishonch”, “Ishonch-Доверие” gazetalari bosh muharriri

Kirish

60320100 – Jurnalistika: faoliyat turlari bo'yicha ta'lim yo'nalishiga ikkinchi va undan keyingi oliy ta'limni olish uchun kirish imtihonlari va baholash mezonlarini belgilaydi.

Ushbu dasturning maqsadi abituriyentda mazkur sohada talab etiladigan ijodiy qobiliyat, mustaqil fikrlash mahorati, dalillash va xulosalar chiqarish kabi sifatlarning mavjudligini hamda uning dunyoqarashi va fikrlash doirasini aniqlashdir. Imtihon jarayonida abituriyentlarning quyidagi jihatlariga e'tibor qaratiladi:

- Ijodkorlik qobiliyati;
- Ijtimoiy muammolarni qay darajada anglay olishi;
- OAVda yoritilayotgan dolzarb mavzular va muammolardan xabardorligi;
- Dunyoqarashining kengligi, qiziqishlari doirasi;
- OAV faoliyatini qay darajada bilishi;
- Kasbni tanlash sabablari;
- Jurnalistika kasbiga moyilligi;
- Fikr-mulohazalarining mustaqilligi;
- Yozma va og'zaki savodxonlik darajasi;
- O'z fikrini erkin, aniq, mantiqli va izchil ifoda etish mahorati;
- Yozma va og'zaki muloqotga moyilligi.

Kirish imtihonining tuzilishi

Kirish imtihoni bir bosqichda abituriyentlarning jurnalistika sohasiga qiziqish darajasi, ijodiy qobiliyati va dunyoqarashini baholash bo'yicha og'zaki suhbat bo'lib, u quyidagi tartibda o'tkaziladi:

– abituriyentning bosma ommaviy axborot vositalari va internet saytlarida e'lon qilingan, chop etilgan jurnalistik (publitsistik) materiallari komissiya a'zolari tomonidan o'rganiladi. Maqolalarda yoritilgan mavzularning tarixi yoki dolzarbligi yuzasidan abituriyent bilan suhbat o'tkaziladi. Suhbat jarayonida maqola yozilishiga sabab bo'lgan voqea-hodisa tahlil etiladi hamda abituriyentning dunyoqarashi, qiziqishlari, kimlar bilan suhbat o'tkazgani aniqlanadi;

– jamiyat va uning turli sohalarida yuz berayotgan o'zgarishlardan xabardorlik darajasini aniqlash bo'yicha savollar beriladi;

– O'zbekiston va jahonda yuz berayotgan so'nggi yangiliklar, yurtimizda amalga oshirilayotgan ishlar, islohotlar bo'yicha savollar berish orqali abituriyentning siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, ma'naviy va boshqa sohalardagi o'zgarishlardan boxabarlik darajasi aniqlanadi;

– badiiy, publitsistik va jurnalistik ijod namunalari, ushbu sohalardagi namoyandalari, adiblar, ijodkorlar faoliyati, so‘nggi davrlarda yaratilgan adabiyotlar xususida savollar berish orqali talabgorning badiiy adabiyot, publitsistika hamda jurnalistika sohasidagi bilimi baholanadi;

– suhbat davomida jurnalistika sohasiga tegishli savollar beriladi va shu tariqa abituriyentning bu sohadan xabardorlik darajasi belgilanadi. Shuningdek, abituriyentning muloqotga kirishuvchanligi, istiqbol rejaları, notiqlik qobiliyati, fikrni obrazli ifoda etish kabi fazilatları aniqlanadi.

Og‘zaki suhbat davomida so‘rashga tavsiya qilinadigan namunaviy savollar:

1. Nega aynan jurnalist bo‘lmoqchisiz? Bu tanlov kimning ta‘sirida bo‘ldi?
2. Sizni jurnalistikada nima qiziqtiradi? Qachondan beri jurnalistika sohasiga qiziqasiz?
3. Qaysi ommaviy axborot vositasini doimiy kuzatib borasiz? Siz havas qilgan jurnalist kim?
4. Ommaviy axborot vositalari bilan hamkorlik qilganmisiz? Qachondan boshlab va kim bilan qancha vaqt mobaynida ijodiy hamkorlik qilgansiz?
5. Bosma OAVda materiallaringizni e‘lon qilganmisiz? Qaysi matbuot nashrlarida nechta materialingiz e‘lon qilingan? Bu materiallar nima haqida? Materiallaringizni qanday yozgansiz, tarixini aytib bering.
6. Sizni ta‘sirlantirgan va yozishga majbur qilgan birinchi ijodiy materialingiz haqida gapirib bering.
7. Jurnalist portretiga chizgi (ta‘rif) bering.
8. O‘zbekistonning keyingi yillardagi rivojlanishida jurnalistikaning o‘rnini qanday baholaysiz?
9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoev tomonidan e‘lon qilingan “Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi”ni amalga oshirishda jurnalistlarning roli nimadan iborat deb hisoblaysiz?
10. Jurnalistlarni shaxterlardan keyingi xavfli soha vakillari deb bilishadi, bu sizni qo‘rqitmaydimi?
11. Xalq bilan muloqot o‘rnatishda jurnalistikaning o‘rni qanday bo‘lishi kerak?
12. Sizningcha, jurnalist .advokatga yoki tergovchiga aylanib qolishi qanchalik to‘g‘ri?
13. Siz intervyu olishni xohlagan birinchi qahramoningiz kim? Unga qanday savollar bergan bo‘lardingiz?
14. Gazeta deganda nimani tushunasiz? Gazetani ta‘riflab bering.
15. Jurnal deganda nimani tasavvur qilasiz? Shu haqda gapirib bering.
16. Gazeta va jurnallarda faoliyat yuritadigan jurnalistlardan kimlarni taniysiz?
17. Agar Siz juda qiziq fakt topgan bo‘lsangiz, lekin ushbu fakt kimningdir izzat-nafsigaga tegadigan bo‘lsa, nima qilasiz?
18. Jurnalistikada Sizni nima ko‘proq qiziqtiradi: ko‘nglingizdagi gaplarni yozishmi, xalq dardini o‘rganishmi yoki yaxshi oylik olishmi?

19. “Jurnalistning noni qattiq” degan ibora bor. Bunga munosabatingiz qanday?
20. Sizningcha, jurnalist qanday shaxsiy sifatlarga ega bo‘lishi kerak?
21. Jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universitetida o‘qishdan nimalarni kutayapsiz?
22. Texnik jihatdan qurollangan jurnalistga kamida 3 ta narsa kerak deyilsa, nimani olgan bo‘lar edingiz? Nima uchun?
23. Ommaviy axborot vositalari deganda nimalarni tushunasiz?
24. Jurnalistika kasbmi, iqtidormi yoki ijodmi? Javobingizni izohlang.
25. O‘zbekistonda jurnalistlar, muxbirlardan kimlarni bilasiz? Ularning ijodida, chiqishlarida nimalar e‘tiboringizni tortadi?
26. Jurnalist materiali insonni e‘tiborini tortishi uchun nimalarga e‘tibor berish kerak?
27. Jurnalist bo‘lsangiz qaysi mavzularda yozishni istardingiz? Nima uchun?
28. Siz bilgan jurnalistlar, muxbirlar ijodida, chiqishlarida nimalar sizga yoqmaydi va nima uchun?
29. Jurnalistikada qat‘iyan man etiladigan amallar nima?
30. Jurnalistikaning bugungi jamiyatda tutgan o‘rni nimada deb o‘ylaysiz?
31. “Jurnalistni oyoqlari boqadi” iborasini izohlang?
32. O‘zingizni 5 va 10 yildan keyin kim sifatida ko‘rasiz?
33. Qaysi mahalliy bosma OAVni doimiy kuzatib borasiz? Qaysi jihatlari bilan sizni jalb qiladi? Nimani o‘zgartirishni tavsiya qilgan bo‘lar edingiz?
34. Sizga biror OAVga muharrir sifatida 6 oy davomida ishlashni taklif qilishdi deylik. Qaysi turdagi va yo‘nalishdagi OAV ni tanlaysiz?
35. Kelajakda jurnalist sifatida faoliyat olib bora boshladingiz, bir muddat o‘tib, sizga oylik maosh bera olmaydigan vaziyatga tushib qolishdi. Siz ishlashda davom etasizmi?
36. Ijtimoiy tarmoqlarga munosabatingiz qanday? Ulardan foydalanishga bir kunda qancha vaqt sarflaysiz va qanday maqsadlarda?
37. Jurnalistikadan boshqa yana qaysi soha siz uchun qiziq?
38. “Kim?”, “nima?”, “qaerda?”, “qachon?”, “nima uchun?” va “qanday qilib?” savollariga javoblarni jamlashtirgan yangilik-sarlavha o‘ylab toping.

Kirish imtihonini baholash mezonlari

Ijodiy imtihon yagona ko‘p balli baholash tizimi bo‘yicha baholanadi. Imtihonda to‘plash mumkin bo‘lgan maksimal ball miqdori – 100 ball.

Og'zaki suhbatni baholash mezonlari

Og'zaki suhbatga 0 – 100 ballgacha qo'yish mumkin.

№	Ballar qo'yish mezonlari:	ballar
1.	Jurnalistika haqidagi tasavvuri yuzaki, batafsil bilimi yo'q, abituriyentning fikrlashi sayoz, OAVda e'lon qilingan materiallari yo'q, lekin jurnalist bo'lish istagi kuchli	0 – 20 ball
2.	Jurnalistika haqida bir oz tushunchasi bor, kasbga qiziqishi bir-ikki oylik emas, ayrim jurnalistlarni taniydi, OAVda e'lon qilingan 1-3 kichik hajmli material bor	21 – 40 ball
3.	Jurnalistikaga 1-2 yildan beri qiziqadi, kasb haqida tasavvuri yaxshi, OAV faoliyatini izchil ravishda kuzatib boradi, 5-7 e'lon qilgan materiallari bor, 8-10 ta jurnalistni taniydi, ularning ijodiga sharh bera oladi	41 – 60 ball
4.	Jurnalistikaga ko'p yildan beri qiziqadi, jurnalistikaning jamiyatdagi o'rnini chuqur tushunadi, OAVni yaxshi biladi, ko'p jurnalistlarni taniydi va ularning ijodiga atroflicha baho bera oladi, 10-20 ta e'lon qilgan material bor	61 – 80 ball
5.	Jurnalistikaga bolaligidan qiziqadi va 5-6 sinfdan OAV bilan hamkorlik qiladi, tahririyatga ko'p borgan va redaksiya ishi bilan tanish, jurnalistikaning jamiyatdagi o'rnini va roliga chuqur tavsif bera oladi, OAV faoliyati haqida atroflicha tasavvuri bor, matubot nashrlarida faoliyat yuritadigan jurnalistlarni taniydi hamda ularning ijodiga tavsif bera oladi, e'lon qilgan materiallari 20 dan ko'p	81 – 100 ball

Imtihon bosqichlarida to'plangan ballar qaydnomaga kiritiladi. Qaydnomaga belgilangan tartibda rasmiylashtirilib, mas'ul kotib yoki uning muoviniiga takdim etiladi.

Ijodiy imtihon natijalarini apellyatsiya qilish tartibi

Imtihon bosqichlari natijalari bo'yicha apellyatsiyaga arizalar faqat imtihon bosqichlari natijalari e'lon qilingan vaqtdan boshlab 24 soat mobaynida qabul qilinadi.

Apellyatsiya qilish jarayonida abituriyentga qo'shimcha savol berishga ruxsat berilmaydi.

Imtihonda olingan bahoni o'zgartirish faqat fan bo'yicha komissiyaning roziligi bilan va faqat apellyatsiya qiluvchi abituriyent ishtirokida oliy ta'lim muassasasi qabul komissiyasining qarori bilan amalga oshiriladi.

Imtihon o'tkazilishiga qadar apellyatsiyaga ariza berish va uni ko'rib chiqish tartiblari abituriyentlar e'tiboriga yetkaziladi.

Tavsiya etiladigan adabiyotlar

1. 2017 – 2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar Strategiyasi. // www.lex.uz 07.02.2017.

2. 2022 – 2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida <https://lex.uz/docs/5841063>, 2022 yil 28 yanvar.

3. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T., "O'zbekiston", 2017.

4. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T., "O'zbekiston". 2017.

5. Mirziyoev Sh.M. Matbuot va ommaviy axborot vositalari xodimlariga. 2021 yil 26 iyun. <https://president.uz/uz/lists/view/4454>.

6. Do'stqoraev B. O'zbekiston jurnalistikasi tarixi Toshkent: G'afur G'ulom, 2009.

7. Meliboev A. Qirq beshinchi bekat – Toshkent: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti, 2008.

8. Toshpo'latova N. Jurnalistika. Bosma ommaviy axborot vositalarida janrlar va mahorat masalalari – T., "O'zbekiston". 2019.

9. Do'stmuhammad X. Jurnalist bo'lmoqchimisiz? – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2001. ev F. Jurnalistning noni qattiq. – Toshkent, 2009.

10. Jabborov Sh. O'zbekistonda kim yaxshi yashaydi. – Toshkent: O'zbekiston, 2012.

11. Jumanova S. Jurnalistika (abituriyentlar uchun ijodiy imtihon qo'llanmasi) T.: "Ziyo nashr" MChJ, 2019.

12. Toshev F. Jurnalistning noni qattiq. – Toshkent, 2009.

13. To'xlieva N. Tahrir mahorati. – Toshkent: Bayoz, 2022